

TUDOMÁNYOS ÜLÉSEK JEGYZŐKÖNYVE.

1864.

I. Ülés.

Hétfőn február 15-kén 1864.

Elnökölt gróf Mikó Imre ö nmlga.

1. Pávai Vajna Elek vegytudor szabad szóbeli előadásban elbeszéli az évekkel ezelőtt Amerikában tett tudományos utazásainak némely élményeit, azután áttérve Magyarországra, különösen a Mátrában és Parád környéken tett tudományos utazásainak eredményeire, mint olyanokat egy ritka madarat, egynéhány növényt és egy sor ásványt.

Az előadás köztetszéssel fogadtatott.

2. P. Szathmári Károly tanár egy nagyobb munkában későbbre bővebben ismertetendő Somlyó vagy Suta-Ujlaki templom rajzát és rövid leírását adja elé, a melyből alkalmat veszen magának, a hazai buvárok és különösen a muzeum egylet figyelmét a hazai régiségekre, különösen a középkori építészet maradványaira irányozni.

Ez előadást hasonlólag nagyérdekeltséggel fogadta a halgatóság.

Ezek után az ülés eloszlott.

II. Ülés.

Szerdán márczius 9-kén 1864.

Elnökölt gr. Mikó Imre ö nmlga.

3. Finály Henrik ismertet egy a muzeum kéziratárában levő kézirati értekezést az aranyfinomításról, aranybéváltásról és aranypénzverésről, a melyet a kolozsvári pénzverde igazgatója Debreczeni László 1540 körül irt, és a mely részint mint az érczmivelés műtanának akkori képét mutató rajz, részint a benne foglalt más történelmi adatok tekintetéből felette érdekes. Az ismertető az eredetiben latinul irt munka egynéhány fejezetét magyar fordításban, felolvasván, hozzá csatolt felvilágosító jegyzeteivel kíserte.

Ezek után az ülés eloszlott.

III. Ülés.

Szerdán április 13-kán 1864.

Elnökölt gr. Mikó Imre ö nmlga.

4. Báró Orbán Balázs mutatványokat olvas egy a székelyföldön tett utazása alkalmával felfedezett régiségek és ritkaságok leírására és ismertetésére szánt nagyobb munkájából, névszerint a Gyilkos taváról, Galathváráról, Várfeléről és Kadicsa váráról, érdekes előadását rajzok és fényképek bemutatásával világosítván.

Ezek után az ülés eloszlott.

IV. Ülés.

Szerdán octoben 12-en 1864.

Elnökölt Dr. Szabó József alelnök.

5. Herrmann Otto olvas, a Falco subuteo-ról. Értekezésével azt igyekszik bizonyítani, hogy e madár nem tartozik a kártékony ragadozók közé, a melyeket üldözni kell, sőt miután nem áll az, a mit eddig róla állítottak, hogy t. i. csak néha és csak szükségből eszik rovar, hanem egész alkata és életmódja arra mutat, hogy kiválóan rovarevő, a miről az értekezőt ismételt bonczolások is meggyőzték, e madarat inkább a hasznos állatok közzé kell sorozni, és ok nélkül nem pusztítani.

Ez után az ülés eloszlott.

V. Ülés.

Szerdán november 9-kén 1864.

Elnökölt gr. Mikó Imre ö nmlga.

6. Zilahy Imre értekezik a szláv nép költészetéről. Előre bocsátja, hogy a szlávok szegények ugyan a művészet minden más ágában, de költészetük gazdagság és bensőség tekintetében felülmulja majd minden nép költészetét, azonban ős természetökben

tulnyomó levén egy bizonyos nőies vonás, e miatt nem voltak képesek nagyobb compositiót alkotni, noha együtt tekintve valamenynyi népfaját, megvan náluk minden elem egy nagy éposz alkotására, és csak egy teremtő lángész hiányzik, a mely ez elemeket felhasználja. Aztán rendre ismerteti a szerb, montenegrói, krainai, lengyel, cseh és orosz népköltészetet egy-egy fordítási mutatvánnyal élénkitvén az ismertetést és itt-ott belészöven egy-egy vonatkozást a magyar népköltészetre. Értekezését azal végzi, hogy kiemelvén azt a kedélybeli rokonságot, a mely a népek költészetében mutatkozik, abból azt következteti, hogy a népeknek e tekintetben több oka van egymást szeretni, mint gyűlölni.

Ez után az ülés eloszlott.

VI. Ü l é s.

Szerdán december 14-kén 1864.

Elnökölt gr. Mikó Imre ö nmlga.

7. Egyleti titkár Finály Henrik „Érmészeti közlemény“ czim alatt olvas egy cikket, a melyben egynehány általános fogalmat és nézetet fejtegetvén, végre áttér egy kis ezüst pénz ismertetésére, a mely Radnáról került, és a melynek rajzát bemutatja, alakjáról, nagyságáról és a verés idomairól és kiviteléről azt következtetvén, hogy a kérdéses kis pénz V. István magyar királynak egy eddig még kiadatlan denárja.

8. Dr. Hintz György értekezik a növényi mérgekről. Népszerűen tartott kimerítő előadásában e mérgek osztályozását, hatását, és azokat a növényeket ismerteti, a melyekből e mérgek származnak, azután mindeniknek vegytani tulajdonságait elésorolva különösen a növénymérgek vegybontási felmutatására szolgáló kémszerek és módok ismeretetését adja.

Ezek után az ülés eloszlott.

1865.

I. Ü l é s.

Szerdán januárius 11-kén 1865.

1. Zálnoki Sándor „Egy drámai termék a legnagyobb magyar drámairótól“ czim alatt olvas, a melyben Katona „Lucza széke“ czimű ifjúkori drámáját taglalva, azt igyekszik bémeggyőzni, hogy e munka minden hiányai mellett, sőt még éppen a hiányokból is fel lehet ismerni az akkor még ifju és gyakorlatlan író nagy lángeszét és drámairói hivatottságát.

2. Szabó Károly muzeumi könyvtárnok felolvas egy mutatványt a „Vezérek kora“ czimű terjedelmes historiai művéből, a mely különösen a Ma-

gyaroknak kalandozásait Németországon, Franciaországon és Olaszországon Bulcsú vezérlete alatt 954-ben, aztán a következő 955-ik évben történt Augsburgi csata részleteit tárgyalja, a melyeket a szerző nagy szorgalommal és fáradsággal a Német- és Franciaországi egykoru Chronisták műveiből állított össze. A munka a „Budapesti Szemlé“ nek van szánva, és ott rövid idő múlva meg is fog jenni.

Ezekután az ülés eloszlott.

II. Ü l é s.

Csütörtökön februárius 9-én 1865.

3. Hermann Otto értekezik a muzeum állattani osztályának rendeltetéséről és állapotjáról, és kitüntetvén ama gyűjtemény hézagait figyelmezteti a közönséget és különösen a vadászokat, mily könnyen és czélszerűen nyujthatnának segítyt e hézagok kipótlására.

4. Finály Henrik folytatja „érmészeti közlemény“-eit, e második közleményben tüzetesen értekezvén az ókori álpénzekről, és egy Hunyadmegyében talált, jelenleg a muzeum gyűjteményében levő pénzverő bélyegről, a mely ily álpénz készítésére szolgált.

Ezek után az ülés eloszlott.

III. Ü l é s.

Szerdán márczius 8-kán 1865.

5. Szabó Károly könyvtárnok felolvas Schmidt Vilmos szebeni tanártól német nyelven béküldött és a felolvasó által magyarra fordított ily czimű értekezést: „II. Rákoczy György Lengyelországi hadjáratáról.“ A szerző lengyel kütőket használván fel, nem anynyira eddig ismeretlen új adatok közlése, mint inkább az által tette érdekessé dolgozatát, hogy kimutatta, mily szempontból itélték meg ama hadjárat indokait és a lefolyása alatt eléfordult fegyvertényeket a lengyel történetírók.

VI. Ü l é s.

Szerdán április 12-kén 1865.

6. Nagy Leopold olvassa a szászvárosi ev. ref. egyház és iskola történelmét, a melynek kidolgozásában a legkiválóbb figyelmet az ott működött papok és professorok életrajzára fordította, adván ezeknek a lehetőségig teljes névsorát idő szerinti sorozatban, és mindenik életéből a legnevezetesebb eseményeket elbeszélvén.

V. Ü l é s.

Szerdán május 10-kén 1865.

7. Szász Gerő felolvasása Homérról és műveiről. Értekező különösen az Iliással foglalkozván előre bocsátja e hőskölteményben elbeszélte események rövid vázlatát a mű felosztása szerint, és azután felhozván azokat az okokat, a melyekből némely ujabbkori tudós azt akarta következtetni, hogy az Iliás rhapsodiái nem egy időben keletkeztek és különböző költők művei, ez okokat megezőfolni igyekszik és éppen az egész mű következetes és tervszerinti kiviteléből és részeinek benső kapcsolatából valamint az egésznek egyöntetű voltából merített bizonyítékok alapján azt törekszik kimu-

tatni, hogy az Iias nem lehet egyéb mint egyetlen nagy és halhatatlan költői elme szüleménye.

IV. Ü l é s.

Szerdán november 8-kán 2865.

8. Herrmann Otto muz. conservátor értekezése a kártékony rovarokról. Értekező előre bocsátván egy rövid értekezést az állattan feladatáról általában, bémutatja a Bécsből hozott négy táblázatban összeállított kártékony rovarok változatait, minden fajról külön elmondván életmódját, szaporodása arányait, és azt a kárt, a melyet az ember háztartásában, a földmivelés körébe tartozó növényekben, a gyümölcsfákban vagy az erdőkben okozni szokott.

